

ÁLOM ÉS INTIMITÁS

Álom, június 27. – szombat éjjel¹

N.² fürdőköpenyben a fürdőszobában, meztelenül, egyedül, a kanapéra ültünk, nem néztem rá, egy váratlan pillanatban összeért a kezünk, éreztem a szorítását, ahogy átka-rol, és egyenesen a karjába zár, azt hiszem, ránéztem és a válla köré tekertem a kezem, ő elfeküdt, a mellkasomra helyezte a fejét és két karjával átölelt – felizgulás (melyik szó írja le pontosan az érzést, mikor a szerelmünket elfogadják?) –, az álmom összefüggés-tenenné vált, kimentem a fürdőszobából (a kanapén voltunk pedig) és beléptem a nap-paliba, ahol a családom támaszkodva ücsör-gött – az étkezőasztal körül boldogan, mind egy irányba néztek: Clara nénémel, a fia-tal Hannah-val beszéltem, majd lehajoltam és megcsókoltam a nagymamámat – vissza a bezárt fürdőszobához, ahol N. rejtőzködött – Hajat halásztam ki a számból – amint el-

¹ Ginsberg 1954-től 1997-es haláláig rendszeresen följegyezte az álmait, amelyeknek szinte az éber élményekkel megegyező súlyú jelentőséget tulajdonított, sőt utóbbiak tiszta forrását látta bennük. Amint egyik följegyzéséből itt is kiviláglik, s mint Eörsi Istvánnak is nyilatkozta Gazdag Gyula „Egy költő a Lower East Side-ről” című 1995-ös dokumentumfilmjében, az álmokat olykor igyekezett közvetlenül megálmódásuk után leírni, és a lejegyzés tudatállapo-tát nagyjában-egészében az áloméval megegyezőnek tartotta. Itt olvasható válogatásunk a folyamat kezdeti időszakát, 1954 nyarát fogja át. A szöveg forrása a Ginsberg 1954–58 közti naplóit tartal-mazó kötet (Gordon Ball szerk.: *Journals Mid-Fifties*, New York, 1995.) (A lábjegyzetek a 8. pont kivételével a fordító megjegyzései.)

² Neal Cassady (1926–1968) Ginsbergen és Jack Kerouacon keresztül a beatnemzedék egyik középponti tagja; a negyvenes évek végétől haláláig rendszertelen szexuális kapcsolatban állt Ginsberggel.

kezdtém kihúzigálni a hajszálakat, fölismer-tem, milyen mélyre gubancolódtak be a ga-ratomba, töredezték, ahogy húztam ki őket, s újabbak meg újabbak akadtak a kezem ügyé-be – valószínűleg arra gondoltam, végig ez okozta a gyengeségemet.

... Előhívom magamból az erőt, hogy va-lamiképp azt kisugározva, valamiféle titok-zatos törődés formájában folytassam – noha valójában semmi mást nem adhatok a jelen-leg vidám lelkemen és mosogatóra alkalmas kezemen kívül – hogy erőt sugározzak a ma-gam és mások kedvére – tanulok szeretetet adni anélkül, hogy kétségbeesnék a követ-kezményektől.

Ami a mai estét illeti, túlságosan silány és közönséges ahhoz, hogy érdemes legyen le-írni, megvártam, míg Neal befejezi az elvont és embertelen sakkjátszmáit, hét játszmán át vártam, mire végre megérkezett Carolyn,³ és talán legelőször tényleg szabadon azt csinál-hattuk, ami eszünkbe jutott, az enyémbe, leg-alábbis, de tegyük föl, az övébe is, hirtelen, néma visszahúzóadás ezután – bárcsak ezút-tal többet beszélhetnék, mint amennyit vá-rakoznom kell! –, miután megigazítottam a lámpaernyőt, leoltottam a lámpát és előké-szítettem egy helyet a kanapén.

Ismételten egy zavaros eszményi helyzet-be lavíroztam magam, amiben a magasztos nyomorúság szintjére szorulok vissza.

Legjobban talán e menedéken kívüli világ-tól félek, ahol dolgoznom kell, és vívódnom a céltalansággal.

Mit akarok? Nem a konfliktus mellékös-vényét – S jelentene-e bármi különbséget Carolyn számára, ha N.-l elaludnék? – A ma esti helyzetbe mindenesetre mélyen beékelte már magát a visszautasítás.

Még az a pár pillanat is Neallel – a betelje-sülés eleve csak rövid életű lehet, tekintettel a felelősségére és életmódként való nyilván-való tarthatatlanságára – azaz hogy itt élek és úgy csüngök rajta, mint egy beteg narkós.

Neal akarja egyáltalán, hogy itt legyek? Carolyn igen, bizonyára egész addig, míg Neallel nem kerülök túl intim viszonyba. A

³ Carolyn Cassady (szül. Robinson; 1923–): Neal Cassady felesége, ugyancsak a beatnemzedék tagja.

sakkjátszmák elpazarolt ideje. Jobb lenne talán Friscóban állás és szoba után nézmem, ki menekülne ebből a helyzetből, amelyben gyakran boldogtalan és gondterhelt vagyok, a szerepem pedig értelmezhetetlen. Abban a reményben élek, hogy Nealt is éppen annyira nyomasztják ezek a kérdések, mint engem. De mit is tehetne?

Úgy érzem magam, mint aki létezése egy részét áldozza érte – ő pedig pénzt és némi időt megfigyelmet szentelt rám, mondjuk, de soha nem áldozta föl értem a létét vagy az énjét, túl sok érdeklődést sem mutatott, legfeljebb fölényesen és leereszkedően, azt a néhány gyöngéd pillanatot leszámítva, amiért keményen megküzdöttem, és ami az öröm véletlenszerűen ritka beszivárgását jelenti az itt megszokott kinszenvedéses sóvárgásaimba. De bátorkodhatom-e egyáltalán magától értetődőnek tekintve az önfeláldozás kölcsönösségét igényelni? Akár egy örült dosztojevszkiji figura...

Furcsa bolondnak érzem magam, ahogy ott állok a felesége és a gyerekei közt, akik mind az ő szeretetére és figyelmére vágnak, s én a kitüntetett figyelmére sóvárgok – mint ha valami gonosz szörnyeteg, nímánd betolakodó módjára versengenék a törődéséért a gyerekeivel, a feleségével meg a munkájával, amely láthatóan lefoglalja, föl villanyozza, halálra untatja és kifárasztja.

*

Alhatok Neallel, alhatok Carolynnel, alhatok egyedül, valamint maradhatok. Illetve fölváltva alhatok mindkettőjükkel és egyedül is, telis-tele zaklatottsággal. Vagy a távozásommal véget vehetek ennek a mindhár-munkat megbénító rémes háromszögnek.

Probléma továbbá a különbség a N.-ről szóló ma éjjeli álmom és egy másik éjszaka valódi pillanata között, amikor átölelt: azon az éjszakán messzemenő bizalom alakult ki köztünk, és mégsem szolgált – már-már álomszerűen – élvezetemre és enyhülésemre, a megkönnyebbülés nem adott annyira közvetlen és átfogó élvezetet, mint az álombeli érzések, amelyek nem lehetnek hamisak, ha egyszer mélyen álmomban érzem őket –

Eredendően borzalmas ötlet, hogy itt maradjak ebben a mesterkélt szituációban.

*

Tudom, hogy Neal mindezt érti, mindezt tudja; de vajon mi az, amit *akar*? Ő azt mondja, tegyem azt, amit jónak érzek – nem bátorít ebben a helyzetben, és ismét csak azon tűnődöm, mit is várhatnék tőle. Úgy érzem, eleve rossz érzelmi vágányra kerültem azzal, hogy aktív érzéki szeretetet várok Nealtól – Tényleg boldogabb és szabadabb lenne, ha végül föl adnám és magára hagynám? Milyen karmája lehet velem, ha nekem sincs mélyebb erotikus karmám velem, mint egy baráttal, mint segítő és megsegítettje között? Igényli-e egyáltalában az én kóros figyelmemet? Ha nem, megvan ahhoz is az erőm, hogy más-hogy alakítsam; nem fogok többet szenvedni, mint amennyit kibírok; rövid ideig boldogtalan leszek, és alkalmazkodom. Így lesz ő szabad. Így leszek én is az. Tehát miről is van itt egyáltalán szó. Meg kell oldanom ezt vele, mielőtt elharapózik és elveszek a zavarodottság és a képzelt visszautasítások süllyesztőjében.

Bizonyos értelemben ő egy igazi görény, ahogy hív, azután elutasít, ennyire összevisz-sza csinál mindent, megvárakoztat, miközben jól ismeri a vágyaimat, míg végül azt kívánja tőlem, én oldjam meg és adjam föl magam az ő gondoskodása és égése alatt – másrésztől a följajlásai, pillanatnyi érzékisége, a jövőben várható beleegyezései, föl-fölcsillanó szexuális éhsége a remény képzetét nyújtja, hogy szívesen látott vendég vagyok nála.

Álom – július 6.

A földön alszunk mindnyájan, C. is ott van – paplan vagy takaró rajtunk, de külön-külön, ott az apám és az öcsém mellett – C. – megérintem Nealt, de az apám, az öcsém megláthatná – odébb húzódnak kissé, de még mindig ugyanaz az akadály. Enyhén fázunk, a testmeleg miatt testünk egész hosszában megpróbálunk összebújni az ő pokróca alatt. Majd egy lépcső alatt próbáljuk, de ott

megláthatnak, végül ideje fölébredni, és megyünk a szűk fürdőszobába, New Yorkot látjuk az ablakból – eddigre valami újfajta megértés alakul ki köztünk, de én nem bízom benne – ő sem bennem. Lehajolok leszopni őt, beleegyezik, de csak ha fölkelek, föl is kelek, de eddigre ő már lerogyott, levette vékony alsónadrágját, félig kilátszik a farka, azt mondja, most nem cicomázunk annyit, mint a múltkor – a test többi részének érintésével, a combok csókolgatásával, csak egyszerűen vegyem a számba a hegyét, elkezdem, s azt látom, ahogy ráillesztem az ajkam, máris fehér a hegye, elment, beleélvez a számba, hosszán ömlik, a farka nagy, nem veszem az egészet a számba, csak a hegyét, fölállunk, készen állok, rá, hogy kimenjek, hogy elmenjek. A végülőke mellett voltunk a földön.

Azt mondja, „istenemre, ki is mehetnénk” – azt sugallva, hogy mivel egy rántás nélkül elélezett, ugyanúgy csinálhatnánk ezentúl a városban is, mint azelőtt. Vissza akarok menni a gatyámért, mire nagy dérrrel-dúrral odaveti a saját alsóneműjét, vegyem föl, de nem árulja el a gesztusa okát.

A város, egy lakóház Bronxban, ahova elmegyünk majd.

Álom

Ülök az Eastside Parkban, buszos kiruccanás vár rám, messze le a völgybe, spagettiért – Jack⁴ festményeit látom a kelet felé néző hegyek Russian Hill nevezetű dombjáról. Ott lent a földön sátor alakba hajtogatva a Salt Lake tó, Butte, Denver stb. – pasztellrajzok színes zsírkrétái.

Bemegyek az étterembe buszjegyet venni, hogy két adag spagettit szerváljak valami kábé két órányira innen lévő városból, de amikor tudakolom: kettő és háromnegyed órányira van innen – mondja a nő, aki a vendéglő pénztárgépe mögött áll (mint a Los Gatos-i pultnál), és már szolgálja is föl a spagettit – először azt gondolom, nekem. A két tányéron kevés krumpli, mártással, paradicsom és valami más, csekély adagok, hús nélkül (Carolyn készíti így), erre azt kérdem, van

spagettijük? Nincs, feleli, de van Napoleon & Fritti – egy másik fajta olasz spagetti –, úgyhogy rendelék abból, abban bízva, hogy így megúszom a hosszú visszautat –

Vissza a padlástérbe egy jóképű fiatal férfi után kutatva, egy magas fiú fekszik az ágyon meztelenül, verse szétárad körötte a papíron, egy másik, mélabús, idősebb férfihoz beszél, aki a széken ül, a Frankel hobokeni tetőterére hasonlító padlási kuplerájban. – A kézirat utolsó oldalát nézem. Lírai, de zsenge költemény, központozás nélkül, akárcsak Corso több érett verse, jegyzem meg, majd leheveredek a fiúval és köré fonom a karom, a dunyha alatt, az ágyon izegve-mozogva olvasom a versét, ki kell nyújtanom a lábam, hogy megérintsem őt és felém forduljon, érintése akárcsak Hal C.-é – mily kellemes –; a töredék itt véget ér.

Azután az öreg hölgygel (Signora Shieldszel) sétálok át a parkon, a tenispályák melletti fás részlegre érünk – a hatalmas fák egyike-másika takarosán karbantartva, a virágos vagy a gyümölcsfák jobbára vagy teljesen elhanyagoltak –, majd egy nagy szoba: a városi közgyűlés ülésén vagyunk, ott van La Guardia,⁵ az ülés már-már félbeszakad, de én ott ülök a fal menti összecsukható széken a hosszú és keskeny teremben a központban, megszólalok, „de pocsek a városüzemeltetés”, La G. figyel rám, jelent a tanácsosnak, aki nincs ott vagy nem tud semmit, továbbra sem tágitok a fák hiányos gondozása ügyében, ám hirtelen elbizonytalanodom a – Signorától vett – tényekben, de ott áll ő is, támpontként, rutinos üzleti tárgyaló, megbízható hát – (miközben írom ezt most, rádöbbenek, hogy a fiú csak álom, elszomrododom, hogy ő tényleg csak a tudattalan tartomány része, nem valós személy ragyogja be az életem)

Folytatom az érvelést, nézem a politikusokat, a tanácsadókat – minden egyes politikus nadrágja hátulján fehér följegyzés pecsétlik, akárcsak a kölcsön edzőnadrágok hátulján – egy állásfoglalás, „Boro of Water Commissioners LaGuardia Reign City Hall 1954” vagy valami ilyesmi.

4 Álombéli hallucinációk Jack Kerouacról.

5 Fiorello LaGuardia: New York polgármestere 1934 és 1945 között.

Álom – augusztus 6.

Vizsga Barzunnál és Trillingnél⁶ – ennél már nem tehetnek többet értem most, túl késő lenne új módszereket tanulnom és megtalálnom a helyem a világban – Annak idején azt mondtuk, megteesszük, ami tőlünk telik, de annyira szűk szerepben mozogsz és olyan rosszak, legalábbis annyira periférikusak a verseid.

Sötét fasonon át távozom utána, egy útonálló késsel rám támad – Egyetlen értékemért, a karórámért kellene lebirkóznom őt –, a helyzet pedig, amint Trilling és Barzun rámutatott, az én végtelen felelőtlenségemet jellemzi megint csak.

Álom – augusztus 7.

Meglátogattam C.-t a lakásán, valamivel fiatalabbnak tűnt, bajusztalan, még babaarcúbb – üdvözlő a viszontlátás alkalmából – soká voltam el –, azt mondja: „Na, végre, az istenbe is, édes Allen, merre jártál?“, mondom: „De miért nem voltál itt, hogy láss engem és hírt adj?“, illetve hozzáteszem, azért nem akartalak föl hívni, mert azt gondoltad volna, ott van szegény Allen egyedül a lakásban,

⁶ Jacques Barzun és Lionel Trilling a Columbia Egyetem neves bölcsész-professzorai voltak Ginsberg egyetemi felvételijé idején.

szomorú, nem beszélhet senkivel, nem hívhat föl senkit, hasznavehetetlen pasas, most meg föl hív, hogy fönntartsa a rokonszenv látszatát – „Nem, nem“, mondja C., „magányos voltam nélküled – hiányoztál“, miközben ledőlök a díványra, átkarolom a vállát és csókolózunk – az álomban valójában még örül is, hogy legalább visszajöttem, kielégíteni a vágyait.

Álom [Augusztus 10.]

Neal villámgyorsan öltözött a szobában, fehér inget vett föl, indult az autóversenypályára – szombat éjszaka volt – a versenyről beszélt – bejöttem a szobájába – alsógatyára vette föl az ingjét – a gallért igazgatta a homályban. Így szóltam hozzá, „Ha nem bánod, elkísérnélek az autóversenyre ma éjjel, lehet?“ Türelmetlenül pillantott rám, attól tartottam, kifogása van az ötlettel szemben és tolakodásnak veszi, ezért újra megszólaltam, „Nem akarlak kellemetlen helyzetbe hozni vagy zavarni téged, ha nincsen ínyedre, hogy menjek – csak egy kérdés volt, te akartad, hogy megkérdezzem, jöhetek?“ – látta a fájdalmamat, körbeölelt és szájon csókolott – visszacsókoltam, átöleltük egymást – elkezdtem megnyugodni, és utat adtam a szívemnek, csókolóztunk, az ágyra huppantunk, úgy éreztem, az érzés árama tovacsusszan az ajkaim közül, a szívem, a gyomrom és a hasi idegközpontom is átkúszik belé, hullámzó löketekben a fájdalmas szerelem érzése meg az ő élvezete, ajkát még szorosabban és lágyabban szorította az enyémhez, míg nem nyögdécselni kezdtem, tisztára nőies nyögések és apró könnyecseppek, az érzés közben tovább áramlott át belőlem őbelé, míg hirtelen ki nem téptem magam a karjai közül –

Carolyn állt az ajtóban, megsejtettem a jövetelét, ám az érkezése annyira megijesztett, hogy odébb ugrottam, és a zoknimban a csúszós padlón finoman a földre huppantam, a gyerek kiságya mellé – Kimentünk, a kanapéra telepedtünk, Carolyn és én, fogta a fejem, úgy láttam, dühös, ezért elmagyaráztam neki az esetet az ajtóval, mire ő: „De ott volt a baba, Johnny, a kiságyban, erre nem gon-

doltál?” Nem, feleltem, nem vettem észre, hogy ott van – Neal eltűnt – azon szorongtam, hogy mondjam el neki, hogy elkísérem Nealt a versenyre – az már túl szoros közelséget jelentene az ő szemében kettőnk közt, mérges lenne, majd’ beleborzongtam; és föl-ébredtem –

Egyedül voltam a szobában, a saját ágyamban feküdtem, megkönnyebbültem, hogy nem veszekszem Carolynnel, viszont elke- serített a Neal-es érzés hiánya; ezután rájöttem, hogy még mindig csak álmodom, lélekben kipattantam az ágyból, futottam az ajtó küszöbétől át a nappalin, a napfényes szobába, ahol a levegőből úszó szellemek titokzatos-rémisztő zöld fényt sugároztak, miközben átviharzottam ott, a díványra ültem, még rémültebb lettem az álmoktól, amelyek fogva tartanak, képtelen voltam megmozdítani a karom, míg végül egy erőteljes kiáltással (félíg nyöszörgés, félíg sikoly) megmozdítottam a combomat, és ekkor ébredtem föl végre, merengtem fekve az ébrenlétemen és fogtam föl, hogy ez én voltam, én kapcsoltam föl a villanyt, s alatta írtam le mindezt – s ez a fény a halk nyögések és a csokolózás pillanatának dicsfénye volt Neal karjaiban, ama pillanat emlékére, amikor álomban fölfe- deztem az érzés igazságát fölszabadulásra – mindhiába – várakozó lelkem mélyén.

Tanulság

Annyira eszményítettem Nealt, hogy egy angyal érzelmeivel és képességeivel ruháztam föl a képzeletemben, beleértve a saját lényem iránti összhangra is képes tökéletes szerelmet; mivel azonban a valóságban nem rendelkezik egy ilyesféle ezerarcú szellem végtelen lelki és testi változatosságával és ihletőerejével, a kiábrándulásig csalódtam a képzeletemben. Túlságosan bíztam a zseniben, amit belé vetítettem – holott magam sem lennék képes ilyesmire –, és minduntalan félremagyaráztam őt emiatt: Szabad Génusz-ként csodáltam őt, ami voltaképp egyáltalán nem jellemző rá, sőt bizonyára gyötörné is, ha tudná, hogy komolyan ezt a vágyat dédelgettem titokban magamban.

Augusztus 20.

Múlt éjjel az álmom (az augusztus 10-i) alapvonásaiban beteljesült, leszámítva a zöld fényt, ami a csokolózás valódi jelentőségét adta. Carolyn húzza a száját és mérgeződik. Elköltözöm Nealtól – pontosabban elhatá- roztam, a szavamat adtam rá, de ez egyelőre annyira lehangolt, hogy mégis megijedtem ettől kissé – ez a kis ügy *hangolt le* – ami igen érzékletesen idézte föl egy rémes gyerekkori élményemet, amikor Naomival⁷ jöttünk haza Lakewoodból a busszal – azt a kibékíthetetlen ellentmondást éreztem magamban, amit ő is, a kételyt, hogy vajon utálok-e őt miatta, s zavart az ellenérzésem következményei – vég- tére a mostani események következményei – miatt; valamint Neal házasságának, gyerekei születésének következményeit – ami ebbe a szétszórt katyvaszba torkollott. Ugyancsak számba kell még vennem a Neallel való kap- csolatom lehetséges jövőbeli következmé- nyeit – egyelőre föloldhatatlan probléma.

San Francisco

Hétfő, 1954. augusztus 23. – Megint egyedül, hotelszobában, újra a túlélésért vívott küzdelem – Hotel Marconi, Frisco – 14(+20) dollár a pénz- tárcámban, Vic-vel iszunk, szerdára időpont a Chronicle-be,⁸ és sehol egy állás a láthatáron.

*

Az álmot elmulasztottam idejében följe- gyezni: Neal mindkét lábát eltöri és kirúgják a bizottságból is.

*

Milyen csodás, hogy Neallel ez véget ért. A mazochista fájdalom és az abszolút angyal tovatűnt.

(Az abszolút angyal jön és megy.)

PÁLYI Márk fordítása

⁷ Ginsberg édesanyja.

⁸ San Francisco Chronicle: San Francisco egyik legolvasottabb napi- lapja, különösen a huszadik század közepén.